

KUDELÁSZ NÓBEL

A miniszterelnök halála

Csend van az októberi kórházipark fölött. A fák közé állított lámpák bágyadt fénnel égne, átvilágítják a lombtalan ágakat, a nyírfák hámló törzse akár szétesőben lévő gerincoszlopok. A kis tóig innen nem lehet ellátni, most nem látszik a szigetcské, a híd, a csónak, amelyen a lábadozó betegeket délelőttönként sétáltatják, nem látszanak a kerítést szegélyező tuják, a tompuló, narancsszín fény a távolban elvesz a keskeny, gránitlapokkal kirakott sétánnyal együtt. A hidegház bádogtetejéről lecsúszik a Hold fénye. Jobbra lehet valahol a három női alak, a három szobor, a tó túlsó partján. A három lány szobra, akiknek korai halála két év múltán apjukat is sírba vitte, és egyben, az örökösödési rendelkezés folytán átadta a kastélyt az egészségügynek. Kevesen mennek innen el végleg gyógyultan.

A férfi az ablaknál áll, kezével szétfeszíti a redőny műanyaglapjait, kinéz. Arcát látja az ablaküvegen, s az arcán áterező homályos ágakat. Csend van, a kórtermekben alszanak a betegek. A szomszéd teremben elaludt az öreg, alszik a lyuk a gégején, és éjjeliszekrényén ott pihen a beszélőkészüléke is, egy gép, amely az ő torkának rezgéseivel, ám saját robothangján szólal meg, vizet, kacsát, vizet, kacsát, vizet, kacsát... Most nem. Most csendben van. Alszik az ajtó melletti ágy lakója is, a napi háromdobozos, ötvenes úr. Három doboz. Most már mindegy. Naponta jön egy lány, csinos és gondozott, illően tompított hangon beszél, szétnéz, majd a köpeny zsebébe, vagy a párna alá csúsztatja a cigarettás dobozokat. Nem mintha nem tudnák. Rendezgeti a szoknyáját, haját, végül a paplant is, megütögeti a párnát jobbról-balról, kinyitogatja a fiókokat, majd becsukja őket érintetlenül, de nem mosolyog, nem néz apjára, kis lélegzeteket vesz. Negyedóránál soha nem ül többet.

Alszik a kőműves, a jobb oldalán, ahogy anyjától tanulta, hogy ne nyomja a szívét álmában. Alszik a kopasz, most nem ébred föl, hogy noteszébe reggelre értelmüket veszített szavakat, félmondatokat írjon, latin szavakkal, és ismeretlen ábrákat, most nem kommunikál ezzel a furcsa, érthetetlen világgal, most alszik, és álmodja az esti gyógyszeradagjából párolgó súlyos álmát.

Csak a férfi nem alszik. A redőny lapjait tartó ujjai jéghidegek a mozdulatlanságtól. Nézi arcát, és mögötte a fákat, a távolban gyérülő fényt, az októberéji kórháziparkot. Amióta behozták ezt a varrott arcút, nem tud aludni. Két nappal azelőtt hozták, súlyosabb már nem is lehetne. Félóránként habzik a szája, csengetni kell, jön a nővér és egy csövön leszívhatja a sárgásfehér habot. Hiába kérte a férfi, hogy üljön valaki az ügyeletesek közül állandó jelleggel a kórteremben, hogy közel legyen a beteghez, egyszer-kétszer jött valaki, aztán nem. Inkább kávéznak, ennek ügyis mindegy. Még csak azt sem lehet tudni, hogy ki ő, az utcán találtak rá, már kómában, összezúzott arccal. Semmi irat nála. Végülis ugyanígy, iratok nélkül érkezett a világra valamikor, így is fog elmenni – fut át a férfi agyán. Beleborzong a gondolatmenetbe, csörrennek a redőnylapok.

Leengedi a kezét, megfordul. Leül az ágyra, tölt egy pohár vizet, keresztretjvényt vesz

elő, meg egy ceruzát. „Az avoni... (Shakespeare)”. Az avoni... lássuk, függőleges, két betű van: A,Y. Az avoni, az avoni... HATTYÚ! Ez az! Hat betű. Pont befér. A ceruza hegyét az első négyzetbe helyezi, de hirtelen félrerándul a karja. Felkapja a fejét. Csengetni kell. Rátenyere a gombra. A nővérke unottan becsoszog, vet rá egy lapos pillantást. Valamit rág. Szendvics. Leteszi az éjjeliszekrényre, bekapcsolja a szivattyút, a cső végét a habba mélyeszti. Fél perc. Mintha az üdítő utolsó kortyait hörpölné egy műanyag, eldobható pohárból. Közben folyamatosan rág. A férfi nem néz oda. Félreteszi a keresztretjvényt, behunyja a szemét, tarkóját vakarja. A nővérke gyorsan végez, rátekeri a vékony csövet a zöldes gépre, indul kifelé. A férfi utánamegy.

Ezért hozták ide? kérdi.

Kicsodát?

A varrott arcút. Azért, mert én úgyis mindig csengetek?

Nem volt hely máshol, azért, méri végig az ápolónő, és megy tovább.

A férfi ott áll a folyosón. Nézi a vállmagasságig sárga csempével kirakott falakat. A nővérke kopogó lépteit hallgatja, a saroknál befordul, majd ajtó csapódik. Csend.

Elindul. Jární, jární, nem leülni. Benéz a kórtermek nyitott ajtajain. Itt-ott égő éjjelilámpák, céltalanul matató eres kezek az ágyneműn. Tompa fényű szemek néznek át rajta. Egy öregasszony a papucsába bújtatott kezével vasalja a paplant. Mintha vasalná. Megy tovább a férfi. Befordul, újabb folyosó, újabb kórtermek. Csoszogást hall, meggyorsítja lépteit. A következő fordulónál majdnem átesik egy lehetetlenül vékony öregén. Megint eltévedt, megint bolyong. Megfogja a karját, már nem viszolyog a ceruzavékony kartól, a csont tapintásától, visszavezeti az öreget a kórterembe, leülteti, lábait az ágyra teszi, betakarja. Aztán megy tovább. Géphangot hall. A gégemetszett is ébred. Elevenedik a kórház. Oda már nem megy be. Az áttetsző gézfüggöny alól elősötétlő hüvelykujjnyi, fekete lyukat nem bírja nézni. Az már kísérleti anatómia, már nem ember. Nem, azt nem. Hallja is már az ajtócsapódást, a gyorsuló, kopogó lépteket, a sarokhoz csattanó papucstalpakat. Megy a nővérke a kacsával.

A férfi megáll a folyosó egyik ablakánál. Félrehúzza a függönyt, belenéz az éjszakába. A kórház háta mögött nem ég lámpa. Nézi arcát és a folyosó keskenyedő mását a fekete alapon. Ha teljesen félrehúzná a függönyt, és hátrálni kezdene, látná magát távolodni az ablakban, derékig, mellkasig, állig, majd a párkány alatt végleg eltűnne. Ha a folyosó végéig hátrálna.

Megborzong. Hideg van itt, vissza kéne menni a kórterembe. Megfordul, elindul. Útban visszafele elsiet mellette a nővérke. Meg se kérdi, hogy lenne-e valamire esetleg szüksége. Mert tudja, hogy úgyszincs. Vagy mert egyszerűen nem is érdekli. Csak ki ne hűljön a kávé, újra kell melegíteni, és akkor már nem ugyanaz. Hidegen végképp utálatos. Ne legyen hideg a kávé, csak azt ne.

Az ajtóban megáll. Aztán odamegy az ágyához. Valaki eloltotta az éjjelilámpát. Fölkapcsolja, végigdől az ágyon, kezét a feje alá teszi. Nézi a mennyezetet. Nappal hófehér, most sárgás-szürkés. Mintha valami zöldes is lenne benne. Barnászöld. Meg lila is, talán. Végülis a fény, ha visszaverődik, már más színű. Már nem ugyanolyan.

Keresztretjvényt fejteni nincs kedve. Kimehetne a folyosóra is, tévézni, most senki sincs

ott. De mi van ilyenkor a tévében. Ilyen órában. Ismétlések, valószínűleg. Már látta a filmet, minek nézze meg őket most újra. Híradó éjszaka nincs. Talán zene. De azt meg nem lehet halkan hallgatni, ha meg fölérősíti, akkor felébrednek a közeli szobákban lakók, és megint leszidják. Behunyja a szemét. Mégiscsak jobb itt, mint a másik klinikán. Ott az a fagyott lábú alkoholista fazon óránként fölkel inni, és folyton ott üvöltözt a kagyló fölött, hogy hajtja már ki valaki a hangyákat a lefolyóból. Itt csend van éjszaka legalább, és főleg, most már tudja, hogy az állapota nem válságos, az orvos szerint nem lesz operálás. Magára húzza a takarót, lassan bemelegszik. Talán egy hónap se már... ezen gondolkodik, ezt hajtogatja magában, míg végül felszínés álomba merül.

Arra a hörgésre ébred. Keze idegesen tapogat, megtalálja a gombot, megnyomja. A nyitott ajtón beszűrődő folyosói világításban megjelenik az ápolónő árnyalakja, átsuhan a küszöbön. Tompa zúgás, szörcsögés, beindul a gép, majd gyorsan le is áll. A férfi felül. Az ápolónő homályos alakja egyenesen áll, nem úgy, görnyedten, ahogyan szokott a varrott arcú ágya fölött. A férfi leszáll az ágyáról, papucsot húz és odamegy. Megmarkolja az ágy fehér vasát, nézi az ápolónőt. Amaz félfordulatban áll, tekergeti a csövet a gép köré.

Mi van? kérdi a férfi.

Az ápolónő feléje fordul. Mi lenne? Meghalt.

A férfi nagyot nyel, reszketni kezd.

Meghalt?...

Meg. Nyugalom. Menjen, és feküdjön vissza. Nemsokára elviszik. Talán egy óra múlva. De addig itt kell hagyni, ez az előírás. Hozok magának egy nyugtatót, ha gondolja...

Nem, nem kell...

Az ápolónő tenyereit végighúzza kétoldalt a kötélynén, bólint, majd gyorsan kimegy.

A férfi most nem hallja a papucstalpak csattogását. Nem hallja a halkuló lépteket, a távoli ajtócsapódást. Szorítja az ágyvasat nem gondol semmire, csak nézi a halottat. Akkor tér magához, amikor valaki a vállához ér. Mint az áramütött, úgy rezzen össze. Az ápolónő áll mellette. Előrenyújtott tenyerén egy kis, fehér pasztilla.

Ezt vegye be, mondja. És feküdjön le. Vagy nézzen tévét. Kimehet, be van kapcsolva.

A férfi elveszi a pasztillát, lassan a távozó ápolónő után fordul tágra nyílt szemekkel, majd a pasztillára néz. Ráhajtja ujjait, megindul. Ki innét.

A folyosón csend. Sajat lépteit hallja, csoszog. A forduló után már látja a színes foltok villogását, de a tévét még nem fogja be a tekintete. Két öreg ül a két méter magasra helyezett készülék előtt, bólintanak a férfinak, hellyel kínálják. Leül.

Hogy vagyunk, hogy vagyunk? kérdi az egyik. Jobban?

Jobban.

A képernyőn egy férfi szalad egy nedves, éjszakai úton, két kezében tartott revolveréből minden irányban lövéseket ad le. Egy leparkolt autó mögé bújik, nekiveti a hátát, szeme feroget, liheg, kapkodó mozdulatokkal tárat cserél, betölt a csőbe, majd figyel. Semmi zaj. Fölkap egy eldobott üdítő poharat, a magasba hajtja. Lövés dördül, a pohár messzire repül. A férfi egy hirtelen mozdulattal karjait a motorháztetőre csapja, gyors egymásutánban lead négy lövést, és rohan tovább. Lövések megint, szikrák pattannak a lába körül a járdán. A saroknál befordul, hátát a falnak veti. Órájára néz.

Orfikus napi teendők

Hirtelen megszakad a film. A két öreg egyszerre csap rá a székek karfájára. A képernyőn egy fiatal bemondónő rendezgeti a ruháját, majd gyorsan kiegyenesedik, az objektívbe néz.

– Kedves nézőink. Műsorunkat egy szomorú hír közlésével szakítjuk meg. Hosszas szenvedés után, néhány perccel a hír érkezte előtt a B.-i Belgyógyászati Klinikán elhunyt országunk miniszterelnöke. Emlékének adózzunk most egy percnyi, néma gyászal.

A képernyő elsötétül, megjelenik egy gyászszalagos fénykép, és alatta két évszám.

A férfi másodszor is remegni kezd. Lassan fölegyenesedik, állva marad. Szétnyitja a tenyerét. A pasztilla elolvadt, fehér rétegben borítja az ujjai tövét. Beletörli a pizsamájába. Egy perc, milyen hosszú lehet.

Nem indul újra a film. Helyette Mozart: Rekviem.

A férfi megindul. Lassan, tapogatva, maga elé bámulva megy végig a folyosón. A kanyarnál befordul, továbbmegy. Az ajtó előtt megáll, vár egy kicsit, majd belép. A varrott arcú meztelenül fekszik a feje fölött és lábfejénél összebogozott lepedőben. Mint egy fehér csónakon.

Továbbmegy, az ablakig. Szétfeszíti a redőny lapjait, kinéz. Arca helyett csak tompa foltot lát az üvegen, a kórháziparkban már elaludtak a lámpák.

Hajnalodik.